

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Zajišťování požární ochrany a její kontrola

Veronika Školová

**Bakalářská práce
2015**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika Školová**
Osobní číslo: **E12736**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management ochrany podniku a společnosti**
Název tématu: **Zajišťování požární ochrany a její kontrola**
Zadávací katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce bude pojednávat o zajišťování požární ochrany, zejména o zjištění a zhodnocení vlivů z hlediska možnosti vzniku požáru, snižování pravděpodobnosti jeho vzniku a připravenosti k provedení zásahu. Hlavní oblastí zájmu poté bude kontrola dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně, problematika ukládání opatření k odstranění zjištěných nedostatků a kontrola plnění těchto opatření. Cílem práce bude zhodnotit stávající postup pro zajišťování a kontrolu požární ochrany.

Osnova:

- Rešerše odborné literatury a dalších pramenů.
- Požární ochrana.
- Způsoby zajišťování požární ochrany.
- Kontrola požární ochrany.
- Analýza dodržování a kontroly požární ochrany.
- Formulace závěrů a návrh doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BRADÁČOVÁ, Isabela. Stavby z hlediska požární bezpečnosti. 1. vyd. Brno: ERA, 2007. 156 s. ISBN 978-80-7366-090-1.

KOPECKÝ, Karel a FRANC, Jiří. Požární ochrana a bezpečnost v praxi: otázky a odpovědi. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. 122 s. ISBN 80-247-0729-2.

KRATOCHVÍL, Václav, NAVAROVÁ, Šárka a KRATOCHVÍL, Michal.

Požárně bezpečnostní zařízení ve stavbách: stručná encyklopedie pro jednotky PO, požární prevenci a odbornou veřejnost. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2011. 693 s. ISBN 978-80-7385-103-3.

KVARČÁK, Miloš. Základy požární ochrany. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2005. 134 s. ISBN 80-86634-76-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Zdeněk Matěja

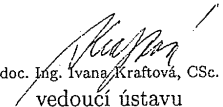
Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: 1. října 2014

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2015

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 10. 8. 2015

Veronika Školová

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Ing. Zdenku Matějovi za jeho odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Tato bakalářská práce pojednává o zajišťování požární ochrany a její kontrole. Rozebrána je důležitost dodržování povinností požární ochrany spojených s podnikatelskou činností. Důležitou součástí této oblasti je kontrola dodržování povinností a to jak vnitropodniková, tak i kontrola vykonávaná státním požárním dozorem.

KLÍČOVÁ SLOVA

Bezpečnost a ochrana obyvatelstva, požární ochrana, státní požární dozor, požární kontrola.

TITLE

Providing fire protection and its control

ANNOTATION

This document discusses the provision of fire prevention and control. Discussed the importance of fire safety compliance obligations associated with entrepreneurial activity. An important part of this area is to control compliance with the obligations internal and the control exercised by the state fire supervision.

KEYWORDS

Safety and protection of the population, fire protection, the state fire supervision, fire inspection.

OBSAH

ÚVOD	9
1 POŽÁRNÍ OCHRANA	11
1.1 OCHRANA OBYVATELSTVA	11
1.2 LEGISLATIVA	12
1.3 ČLENĚNÍ PROVOZOVANÝCH ČINNOSTÍ PODLE POŽÁRNÍHO NEBEZPEČÍ	13
1.4 HISTORIE	14
2 SOUČASNÝ STAV.....	16
2.1 SOUČASNOST	16
2.2 HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČR	17
2.3 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY.....	18
2.4 DOBROVOLNÍ HASIČI.....	19
2.5 FINANCOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY	20
2.6 KONCEPCE POŽÁRNÍ PREVENCE DO ROKU 2016	20
3 ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY	22
3.1 PRÁVA A POVINNOSTI	22
3.2 ODBORNÁ ZPŮSOBILOST	23
3.3 DOKUMENTACE POŽÁRNÍ OCHRANY	23
3.4 ŠKOLENÍ	24
3.5 VĚCNÉ PROSTŘEDKY POŽÁRNÍ OCHRANY	25
3.5.1 <i>Přenosné hasicí přístroje</i>	26
3.6 POŽÁRNĚ BEZPEČNOSTNÍ ZAŘÍZENÍ.....	26
4 KONTROLA DODRŽOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY	27
4.1 STÁTNÍ POŽÁRNÍ DOZOR	27
4.2 PŘESTUPKY A JINÉ SPRÁVNÍ DELIKTY.....	27
4.3 POŽÁRNÍ KONTROLY	28
4.4 PREVENTIVNÍ POŽÁRNÍ PROHLÍDKY	29
4.4.1 <i>Předmět preventivní požární prohlídky</i>	30
4.5 VNITROODNIKOVÉ KONTROLY	31
5 STATISTICKÁ ANALÝZA PLNĚNÍ POŽÁRNÍ PREVENCE HZS ČR V LETECH 2005-2014	32
5.1 POSOUZENÍ POŽÁRNÍHO NEBEZPEČÍ	32
5.2 KONTROLNÍ AKCE.....	33
5.3 SPRÁVNÍ ROZHODNUTÍ.....	35
5.4 ÚLOŽENÉ POKUTY.....	37
5.5 SOUHRN ZJIŠTĚNÝCH POZNATKŮ	38
ZÁVĚR.....	40
POUŽITÁ LITERATURA	42

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

ČR	Česká republika
Sb.	Sbírka zákonů
HZS	Hasičský záchranný sbor
PO	Požární ochrana
PHP	Přenosný hasicí přístroj

ÚVOD

V zájmu ochrany lidského života a zdraví a ochrany majetku je stát povinen vytvářet přiměřené podmínky a kontrolovat jejich plnění. K tomu jsou zřízeny orgány státní správy, kterými jsou na úseku požární ochrany hlavně Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky a Hasičské záchranné sbory krajů, které společně tvoří Hasičský záchranný sbor České republiky.

Úsilí Hasičského záchranného sboru České republiky směřující k rozvíjení požární prevence umožňuje společnosti zabránit nebo minimalizovat škody na životech a zdraví občanů a šetřit nemalé finanční a materiální prostředky. Úkolem požární prevence je však také vytvářet podmínky pro účinný, a v rámci možností i bezpečný, zásah jednotek požární ochrany. Požární prevence je stále velmi aktuální a se změnami společnosti se neustále zvyšuje. Zejména rozvoj nových technologií, materiálů a specializace výroby má za následek, že rozsah a působnost požární prevence stále více přesahuje rozhraní jednotlivých oborů a průběžně se zdokonaluje. Požární prevence tak v současnosti musí zasahovat do celé řady oborů lidské činnosti. Z těchto důvodů je nutné věnovat rozvoji požární prevence mimořádnou pozornost.

Firmy často zapomínají na své povinnosti, nebo si z důvodu, že nejsou dost velká firma myslí, že tyto povinnosti pro ně neplatí. Požární ochrana není to správné místo, na kterém by se mělo šetřit, toto rozhodnutí totiž může později zachraňovat životy. Lidé nepřemýšlejí o tom, jak chránit svůj majetek proti požáru, mnohdy jsou pro ně důležitější ušetřené finance. Skoro ve většině případů jsou pak následné škody a ztráty mnohonásobně vyšší než by mohly být vynaložené finanční prostředky na opatření proti těmto událostem. Bohužel při mimořádné události se již toto rozhodnutí vrátit nedá. Častým jevem při kontrolách v oblasti požární ochrany je ze strany zaměstnanců nedodržování zásad požární ochrany nevhodné umístění nebo zneužití PHP, porušování zákazu kouření, mnoho zaměstnanců například není schopno sdělit, co by dělali, pokud by v objektu nastal požár.

Jako první je v bakalářské práci zmíněno, co vlastně vůbec pojem požární ochrana označuje, jak ji vnímají občané i podnikající fyzické či právnické osoby, legislativa, upravující rámec požární ochrany a bezpečnosti, a členění podnikatelských činností podle požárního nebezpečí. Práce pokračuje nástinem historie již od dob prvních zmínek v prastaré literatuře a plynule přejde do popisu současného stavu požární ochrany v České republice. Jelikož s tématem požární ochrany úzce souvisí Hasičský záchranný sbor, je o něm v další

kapitole uvedeno několik důležitých informací. Dále jsou v práci rozebrána témata týkající se zajišťování požární ochrany v podnicích. Do této rozsáhlé kapitoly patří zejména určení práv a povinností, které jsou udány v zákoně, dále vymezení odborné způsobilosti, důležitost dokumentace požární ochrany, školení v oblasti požární ochrany, požární technika a věcné prostředky a požárně bezpečnostní zařízení. V další kapitole je zvýrazněna důležitost kontroly v požární ochraně, probíraná témata jsou nejen výkon státního požárního dozoru, ale i samotná vnitropodniková kontrola, jak ta stanovená zákonem, tedy preventivní požární prohlídky ale také dobrovolné kontroly samotných podnikatelských subjektů, které určují vnitropodnikové předpisy. Následuje praktická část bakalářské práce, kde jsou analyzována data ze statistických ročenek Hasičského záchranného sboru České republiky. Vybrány byly záznamy o státním požárním dozoru v období let 2005 – 2014. Konkrétně data týkající se počtu a typu provedených kontrolních akcí, poté vydaného správního rozhodnutí a počty a výše uložených pokut. Cílem této bakalářské práce je zhodnocení stávajícího postupu zajišťování požární ochrany a její kontroly, ať už prováděné Státním požárním dozorem nebo samotným podnikajícím subjektem.

1 POŽÁRNÍ OCHRANA

1.1 Ochrana obyvatelstva

Lidstvo je po celou dobu své existence ohrožováno celou řadou nebezpečí. Často se jedná o živelní katastrofy, sociální, náboženské i etnické střety často přerůstají ve válečné konflikty. Dalšími nebezpečími jsou průmyslové havárie, nevládnutí nově vyvíjených technologií, například jaderná energie, genové manipulace anebo informační technologie. Navíc spolu s globalizací přichází i hrozba terorismu. Opatření, která budou snižovat tato nebezpečí a jejich případné následky, ochraňují celou společnost. Ochrana obyvatelstva je v první řadě plnění úkolů v oblasti plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházení vzniku, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové situace a jejich řešení. V září roku 2013 byl přijat návrh strategického dokumentu, který má za úkol stanovit priority a strategické cíle v široké oblasti ochrany obyvatelstva do roku 2030. Tento dokument se jmenuje „Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030“ a byl vytvořen Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky ve spolupráci s vnitroresortní pracovní skupinou Ministerstva vnitra a odbornou pracovní skupinou Výboru pro civilní nouzové plánování. Dokument popisuje systém ochrany obyvatelstva, formuluje základní principy ochrany obyvatelstva a definuje její významné oblasti a nástroje. Systém musí být připraven čelit současným i možným bezpečnostním hrozbám, mimořádným událostem a krizovým situacím. [17]

Ochrana obyvatelstva je velmi důležitou součástí bezpečnostního systému České republiky. Důsledné vytváření potřebných materiálních, technických, organizačních a legislativních podmínek pro provádění a přípravu preventivních opatření. Systém ochrany přispívá k úspoře finančních prostředků, avšak stále nefunguje efektivně. Často je na vině krácení veřejných rozpočtů.

Základním principem požární prevence v České republice je vytváření a rozvíjení podmínek pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci v případě vzniku požáru. Poslání požární prevence se v literatuře objevuje ve formulaci: „Vytváření účinné a společensky prospěšné ochrany před vznikem požáru a jeho šířením.“[16]

Příčiny požárů, ke kterým dochází v podnicích, ukazují na to, že mnoho požárů vzniká z neznalosti a podceňování požárního nebezpečí a z nedocení významu protipožárních

opatření. Jedním z prostředků k zabránění vzniku požáru je především zvyšování znalostí zaměstnanců o požární ochraně.

V České republice vznikne každý den přibližně osm požárů, ty mají za následek nejen vysoké materiální ztráty, ale denně je v průměru jeden člověk zraněn a každý týden jeden umírá. Největší nebezpečí číhá na spící občany v noci, protože kouř je rychlejší a těžší než oheň, a již dvě až tři nadechnutí bývají smrtelná, navíc kouř prohlubuje spánek a tak se mnoho lidí již nevzbudí. Požár je vždy spojen se vznikem hustého kouře, který má toxické účinky na organismus a je potřeba si chránit dýchací cesty a případně i oči.[18]

1.2 Legislativa

Nejdůležitější zákon v oblasti požární ochrany je bezesporu zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, jehož účelem je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. Tento zákon stanovuje povinnosti ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, působnost orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany a povinnosti jednotek požární ochrany. [20]

Legislativní rámec požární ochrany je oproti ostatním problematikám rozsáhlejší a propracovanější. Základní právní předpisy, upravující předmětnou tedy jsou problematiku:

- Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 246/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, ve znění pozdějších předpisů

Další právní předpisy o požární ochraně

- Vyhláška č. 87/2000 Sb., kterou se stanoví podmínky požární bezpečnosti při svařování a nahřívání živců v tavných nádobách
- Vyhláška č. 202/1999 Sb., kterou se stanoví technické podmínky požárních dveří, kouřotěsných dveří a kouřotěsných požárních dveří

- Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 91/2010 Sb., o podmínkách požární bezpečnosti při provozu komínů, kouřovodů a spotřebičů paliv
- Vyhláška č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení krajů vydané na základě §27 zákona o požární ochraně
- Obecně závazné vyhlášky obcí, vydané na základě §29 zákona o požární ochraně
- Technické předpisy obsahující normativní požadavky – Mezinárodní a evropské normy, České technické normy a předpisy odborných společenstev
- Vnitřní předpisy pro podniky – směrnice o zpracování, kontrole, vedení a předkládání dokumentace požární ochrany, směrnice o školení a odborné přípravě zaměstnanců v oblasti požární ochrany atd. [10, 20]

1.3 Členění provozovaných činností podle požárního nebezpečí

Každý podnik by měl znát míru požárního rizika činnosti, kterou provozují. Dle míry rizika se totiž liší jejich povinnosti v oblasti požární ochrany. Povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob jsou zákonem o požární ochraně odstupňovány podle míry požárního nebezpečí jimi provozovaných činností. Tyto činnosti se člení do kategorií:[20]

- bez zvýšeného požárního nebezpečí,
- se zvýšeným požárním nebezpečím,
- s vysokým požárním nebezpečím.

Jedná-li se o činnosti bez zvýšeného nebo se zvýšeným požárním nebezpečím, začlenění provádí technik požární ochrany nebo osoba odborně způsobilá. Činnosti s vysokým požárním nebezpečím vyžadují odborně způsobilou osobu.[20]

Za provozované činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím v objektech se považují činnosti, které jsou vykonávány v prostorách s nahodilým požárním zatížením 120kg/m² a vyšší. Hodnoty nahodilého požárního zatížení pro účely členění činností podle požárního nebezpečí jsou uvedeny v příloze č. 2 vyhlášky č. 246/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Pokud není hodnota nahodilého požárního zatížení pro některé provozované činnosti v této příloze uvedena, použije se hodnota nahodilého požárního zatížení srovnatelného druhu provozu. [13, 20]

1.4 Historie

Již ve starých dokumentech z dob středověku se vyskytují zmínky o rozlehlých požárech, kdy se k výstavbě obydlí velmi často používaly hořlavé materiály jako je dřevo, sláma a podobně. Nebylo výjimkou, že při těchto ničivých pohromách požár spálil nejen několik domů, ale často to byla i celá města. Logickým krokem tedy byly snahy hledat způsoby, jak požárům předcházet. Ve 14. století si panovníci uvědomili, že jsou nutná opatření, například vznikl pražský požární řád „O pořádku při hašení ohně“, který podle profese nařizoval činnosti při řízení hasebních prací. Mnohem propracovanější požární řády vznikaly v 17. století a skládaly se z několika částí – v první části se pojednávalo o přísné opatření při manipulaci s hořlavými látkami a ohněm, v další o povinnosti vyhlášení poplachu při požárech, zástupcům jednotlivých profesí (tesaři, zedníci, kováři...) byly ukládána povinnost bourat požárem zasažené stavby a hasit je vodou, kterou jim ostatní lidé dodávali. Tyto řády obsahovaly také tresty za neposkytnutí pomoci a také odměny, za odhalení žhářů. [21]

Výrazným mezníkem v hasičské historii byl vynález stříkačky, jelikož úspěšnost boje proti ohni závisela nejen na organizaci ale také na technickém pokroku. Stříkačka se vyvíjela několik staletí a v 17. století se objevily první ruční stříkačky takzvané berlovky. Po vynálezu parního stroje se mluví o parních stříkačkách, ovšem jejich nadměrná hmotnost a pomalé přivádění k provozu bylo při užívání značnou nevýhodou. V roce 1926 již koňské potahy ve vybavení profesionálního pražského požárního sboru zcela nahradily první automobily. Pražský magistrát v roce 1853 navíc posílil četou pražských čističů ulic a kromě úklidu ulic je využil i pro hašení požárů. Tím vznikl v Praze první placený hasičský sbor. Hlavní zodpovědnost při hašení požárů ale stále měly dobrovolné hasičské sbory měst a obcí. V polovině roku 1926 motorizace již plně nahradila koňské potahy a v Praze byla založena historicky první požární stanice. Hasičský sbor hlavního města Prahy byl řízen stavebním úřadem magistrátu. Vedení státu tedy začalo jednat a vydalo zákon číslo 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům a zákon číslo 184/1937 Sb., o branné výchově, a začala provádět hromadná cvičení obyvatelstva s armádou a hasiči. Do této doby žádná organizovaná civilní obrana neexistovala. [4, 21]

Po skončení druhé světové války v květnu 1945 začaly ve větších městech vznikat plnohodnotné hasičské sbory. Hlavní prioritou byla obnova po válečných škodách a nejdůležitějším úkolem se stalo zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. Hasičstvo z povolání se zřizovalo v obcích s více než 50 000 obyvatel, nebo i v obci určené krajským národním výborem. Dalším zásadním mezníkem je rok 1953, kdy byl kvůli zlepšování organizace a zajišťování požární ochrany schválen nový zákon číslo 35/1953 Sb., o státním požárním dozoru a požární ochraně. Na základě tohoto zákona se výkonnými jednotkami požární ochrany staly veřejné a závodní jednotky. Po roce 1958 docházelo v požární ochraně k decentralizaci a oslabení a proto se v 60. letech začalo jednat o nové právní úpravě požární ochrany. [6, 21]

Založením Školy požární ochrany ministerstva vnitra došlo k velkému růstu kvalifikace hasičů a lepšímu výcviku. Tato škola byla později změněna na Střední odbornou školu požární ochrany a Vyšší odbornou školu požární ochrany. [6, 21]

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Současnost

V posledních třiceti letech se požární ochrana velmi změnila. Změnil se podíl zásahové činnosti jednotek požární ochrany ze zásahů u požárů k lepšímu zajištění u technických zásahů. Od ledna roku 2001 nová právní úprava mění postavení, působnost a organizace Hasičského záchranného sboru ČR a tak došlo i ke sloučení ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR s Hlavním úřadem civilní ochrany. Tato nová organizační struktura se zachovala až do dnes. V té době bylo vytvořeno čtrnáct krajských hasičských záchranných sborů a další složkou Hasičského záchranného sboru se stala i Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku. Díky zákonu č. 238/2000 Sb. byly příslušníci Hasičských záchranných sborů zařazeni do služebního poměru, který upravuje zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.[6, 21]

Území Hasičských záchranných sborů kraje je nyní rozčleněno na jednotlivé územní odbory, které se dále člení na hasební obvody jednotlivých požárních stanic. Tyto odbory jsou podřízeny krajskému ředitelství a jejich ředitelé, řídí výkon služby, materiální a finanční zabezpečení stanic a zajišťují potřebnou dokumentaci.[6]

Vývoj a množství mimořádných událostí vedl k potřebě mít na místě nehody všechny složky integrovaného záchranného systému a tak byl zřízen zákon 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému tento systém vymezen a upraven. Do integrovaného záchranného systému patří podle zákona Hasičský záchranný sbor ČR a další jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí území, záchranná služba a Policie ČR. Určeny byly také ostatní složky integrovaného záchranného systému, se kterými je smluvně domluvena výpomoc v případě mimořádných událostí.

V roce 2001 došlo ke sloučení Hasičského záchranného sboru České republiky a Hlavního úřadu civilní obrany a tudíž zasahuje i do ochrany obyvatelstva a přípravě státu na mimořádné události. [6, 21]

2.2 Hasičský záchranný sbor ČR

V dnešní době je ohrožení stále většími a ničivějšími mimořádnými událostmi. Pokud selže požární ochrana, je na řadě Hasičský záchranný sbor. Jeho práce je fyzicky i psychicky velmi náročná a bývá bohužel brána automaticky. Chránit, pomáhat a zachraňovat životy v mimořádných událostech je nejdůležitějším posláním každého hasiče. Hasiči jsou chápáni již od pradávna jako ochránci před požáry, to je ale jen část z jejich každodenní práce. Jejich úkolem je také pomoc při dopravních nehodách, kterých v naší uspěchané době stále přibývá, likvidace škod při povodních či vichřicích, které se také vyskytují čím dál častěji. Ale i jejich kvalitní a čestná práce při zvládnání nepředvídatelných událostí jako například epidemie slintavky, kulhavky či ptačí chřipky.[6, 7]

Hasičský záchranný sbor České republiky je základní složkou integrovaného záchranného systému, který má ve svém základním složení Hasičský záchranný sbor České republiky, Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky za úkol spolupracovat při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Hasičský záchranný sbor primárně ochraňuje životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat pomoc při mimořádných událostech. Při plnění svých úkolů spolupracuje s ostatními složkami IZS i se správními úřady a jinými státními orgány, orgány samosprávy, právníckými a fyzickými osobami, neziskovými organizacemi a sdruženími občanů. Organizace, působnost a úkoly Hasičského záchranného sboru České republiky upravuje zákon č. 238/2000 Sb. o Hasičském záchranném sboru České republiky ve znění pozdějších předpisů. Dále zákon poukazuje na působení příslušníků ve služebním poměru a stanovení jejich práv a povinností. Dále při rozsáhlejších mimořádných událostech, které vyžadují spolupráci více složek, upravuje jejich práva a povinnosti zákon o integrovaném záchranném systému. V tomto zákoně však jde pouze o určení pravidel pro koordinovaný zásah těchto složek ale nikoliv o postavení či působnosti jednotlivých složek. [1, 6]

Strukturu Hasičského záchranného sboru tvoří generální ředitelství, jehož součástí jsou vzdělávací, technická a účelová zařízení. Celé generální ředitelství spadá pod Ministerstvo vnitra. Dále do struktury patří záchranné sbory jednotlivých krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranný útvar HZS ČR. [21]

Hlavními úkoly Hasičského záchranného sboru České republiky jsou tedy zpracovávání koncepce požární ochrany kraje, vykonávání státního požárního dozoru a je dotčeným

orgánem státní správy na úseku požární ochrany, dále sbor odpovídá za připravenost a akceschopnost jednotek hasičského záchranného sboru kraje, řídí po odborné stránce výkon služby v jednotkách požární ochrany. Velmi důležitá je i koordinace zabezpečování požární ochrany v kraji s ostatními orgány, projednávání přestupků a správních deliktů na úseku požární ochrany a v neposlední řadě zabezpečování preventivně výchovné, propagační a ediční činnosti na úseku požární ochrany podle zaměření stanoveného ministerstvem.[6]

Hasičské záchranné sbory krajů mají vlastní právní subjektivitu a jsou samostatnými organizačními složkami státu. V kraji řídí vykonávání požární ochrany a ochrany před jinými mimořádnými událostmi, mají na starosti řadu dalších úkolů státní správy v požární ochraně, integrovaném záchranném systému, krizovém řízení, civilním nouzovém plánování a ochraně obyvatelstva.[7]

Služební slib příslušníka bezpečnostního sboru:

„Slibuji na svou čest a svědomí, že při výkonu služby budu nestranný a budu důsledně dodržovat právní a služební předpisy, plnit rozkazy svých nadřízených a nikdy nezneužiji svého služebního postavení. Budu se vždy a všude chovat tak, abych svým jednáním neohrozil dobrou pověst bezpečnostního sboru. Služební povinnosti budu plnit řádně a svědomitě a nebudu váhat při ochraně zájmů České republiky nasadit i vlastní život“ [6]

2.3 Jednotky požární ochrany

Jednotkami požární ochrany je myšleno seskupení hasičů jako odborných osob, požární techniky a věcných prostředků požární ochrany. Tento organizovaný systém vytváří základ k účinné ochraně životů a zdraví obyvatel, ochraně majetku před požáry a poskytuje pomoc při mimořádných událostech. V jednotkách požární ochrany jsou hasiči rozděleni do čet, čtyři jsou děleny na družstva a ty případně mohou být děleny dále na skupiny. Toto rozdělení umožňuje nejlepší organizační schopnost jednotky. Podle zákona jsou jednotkami požární ochrany rozděleny podle územní působnosti. Jednotka požární ochrany I. je jednotkou hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do dvaceti minut jízdy z místa dislokace, všechny jednotky ale mohou být v případě potřeby vyslány i mimo území svého zřizovatele.[5]

Pro účely plošného pokrytí se jednotky požární ochrany dělí na jednotky:

a) s územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

- JPO I - jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 2 minut od vyhlášení poplachu jednotce
- JPO II - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 5 minut od vyhlášení poplachu jednotce
- JPO III - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce

b) s místní působností zasahující na území svého zřizovatele

- JPO IV - jednotka hasičského záchranného sboru podniku, výjezd jednotky do 2 minut od vyhlášení poplachu jednotce
- JPO V - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce
- JPO VI - jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce

2.4 Dobrovolní hasiči

Obec si jednotku sboru dobrovolných hasičů zřizuje jako organizační složku pro zabezpečení území obce před požáry a jinými mimořádnými událostmi. Ustanovení zřizování těchto jednotek je zakotveno v zákoně o požární ochraně a financování těchto jednotek provádí obec ze svého rozpočtu, do kterého přispívá kraj a státní rozpočet účelovými dotacemi. Členové sborů dobrovolných hasičů zpravidla svou činnost nevykonávají jako své zaměstnání a často jsou členy občanských sdružení požární ochrany, například Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. Tato sdružení vykonávají obecně prospěšnou činnost v podobě výchovy a přípravy nových členů Hasičských záchranných sborů České republiky ale i rozvoje hasičských dovedností rozličnými soutěžemi a závody a tím i udržování hasičských tradic.[16]

Podle míry požárního nebezpečí v podnicích ukládá HZS ČR ze zákona nařízení vytvořit jednotku HZS podniku nebo jednotku sboru dobrovolných hasičů podniku. Financování těchto podnikových jednotek má na starosti samotný podnik, který jednotky zřizuje.

Obec nebo právnická osoba často místo jednotky sboru dobrovolných hasičů sjednotí takzvanou požární hlídku, která má za úkol zejména ohlásit mimořádnou událost a zapojí se do záchranných a likvidačních prací.

2.5 Financování požární ochrany

Na financování požární ochrany jsou z velké části využity veřejné rozpočty, nejvíce státní rozpočet Ministerstva vnitra, který financuje Hasičský záchranný sbor České republiky, obce, které financují ze svých zdrojů Sborny dobrovolných hasičů obcí a podniky financující své podnikové jednotky hasičských záchranných sborů. Obcím na udržení akceschopnosti jednotek požární ochrany, případný nákup potřebné požární techniky, věcné vybavení, odbornou přípravu a na zásahy mimo území zřizovatele přispívá stát neinvestičními dotacemi. Ve srovnání se zahraničními zeměmi v České republice evidujeme jedny z nejnižších hodnot škod vzhledem k HDP a to převážně díky dislokacím Jednotek požární ochrany. Až 60% Jednotek požární ochrany je od místa mimořádné události vzdáleno do 5 km.[17]

Finanční stránka požární prevence a dotace vynaložené státem jsou dále rozebrány v praktické části bakalářské práce a vychází z údajů ze statistických ročenek Hasičského záchranného sboru České republiky za období od roku 2005 do roku 2014.

2.6 Koncepce požární prevence do roku 2016

Koncepce požární prevence je dokument Hasičského záchranného sboru České republiky. Tento dokument byl vytvořen kvůli nepříznivé ekonomické situaci, která umožňuje řešit pouze některé problémy v oblasti požární prevence. I přes tuto překážku je nutné zabezpečit, aby Koncepce požární prevence v České republice do roku 2016 zachovala výkon státní správy v rozsahu, v jakém jej definují právní předpisy, ale zároveň vedla ke zvyšování efektivity požární prevence a ke zdokonalování a zvyšování účinnosti stávajících procesů. Základem této koncepce je samozřejmě princip, že si každý musí počínat tak, aby požár nevznikl, neohrozil život a zdraví osob, zvířat a majetek. Koncepce má za úkol rozvíjet stávající fungující nástroje požární prevence a vytvářet nové, které umožní zkvalitnění výkonu státní správy. [16]

Samotný dokument se sestává z několika částí jako je ve stručnosti například shrnutí stavu k roku 2011, cíle na období od roku 2011 do roku 2016, mapa požární prevence, dále zdroje pro naplnění koncepce a postup přípravy uplatňování koncepce. Provedená analýza SWOT v koncepci umožňuje správné určení cílů koncepce.[16]

3 ZAJIŠŤOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY

3.1 Práva a povinnosti

Podnikatel musí plnit své povinnosti na úseku požární ochrany ve všech prostorách, kde dochází k provozování činnosti. Za toto plnění odpovídá u právnických osob statutární orgán podniku. Pokud v prostorách budovy provozuje činnost více subjektů, plní povinnosti v oblasti požární ochrany vlastník těchto prostor, pokud ve smlouvě není určeno jinak. První důležitou povinností je obstarávání a zabezpečování požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení v potřebném množství a je také nutné tyto prostředky udržovat v provozuschopném stavu. V rámci vytváření podmínek pro hašení požárů a záchranné práce je subjekt povinen udržovat volné příjezdové cesty a nástupní plochy pro požární techniku, volné únikové cesty a nouzové východy a dále zajistit snadný přístup k uzávěrům vody, plynu a topení a produktovodům, k věcným prostředkům požární ochrany a ovládání požárně bezpečnostních zařízení. Dalšími povinnostmi, kterým musí podnikatelský subjekt věnovat pozornost, jsou dodržování technických podmínek a návodů vztahujících se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností, označování pracovišť a ostatních míst příslušnými bezpečnostními značkami, příkazy, zákazy a pokyny ve vztahu k požární ochraně, a to včetně míst, na kterých se nachází věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení. [12, 15, 20]

Pravidelné kontroly jsou nedílnou součástí požární ochrany v podniku, kontrola probíhá prostřednictvím odborně způsobilé osoby, technika požární ochrany nebo preventisty požární ochrany a předmětem kontroly je dodržování předpisů o požární ochraně a neprodlené odstraňování zjištěných závad. Dále je nutné umožnit orgánu státního požárního dozoru provedení kontroly plnění povinností na úseku požární ochrany, poskytovat mu požadované doklady, dokumentaci a informace. Také je nutné ve stanovené lhůtě splnit opatření, která byla uložena. Pokud státní požární dozor žádá výrobky nebo vzorky určené k provádění analýz a technických expertiz ke zjištění příčiny požáru, je podnik povinen mu je vydat a každý požár, který vznikl, musí podnik bezodkladně oznámit příslušnému operačnímu středisku hasičského záchranného sboru kraje. [12, 15, 20]

Právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které provozují činnosti s vysokým požárním nebezpečím, jsou dále povinny prostřednictvím odborně způsobilé osoby zabezpečit posouzení požárního nebezpečí z hlediska ohrožení osob, zvířat a majetku a plnění dalších

povinností na úseku požární ochrany. Poté co je posouzení požárního nebezpečí zpracováno, je nutné jeho posouzení a schválení orgánem státního požárního dozoru ještě před zahájením podnikatelské činnosti. Pokud státní požární dozor zjistí pochybení ve věci posudku o požárním nebezpečí, vrátí je předkladateli zpět s uvedením důvodů a stanoví lhůtu k odstranění nedostatků. [20]

3.2 Odborná způsobilost

Odborně způsobilou osobou se rozumí znalci nebo znalecké ústavy zapsaní v seznamu o těchto osobách. Fyzické osoby, které absolvovali školu požární ochrany nebo vysokoškolského studia s programem pro odbornou způsobilost na úseku požární ochrany nebo fyzické osoby, které složily zkoušku odborné způsobilosti před komisí ustavenou ministerstvem. Členové Hasičského záchranného sboru jsou také odborně způsobilé osoby, vykonávající funkce stanovené prováděcím předpisem. Plnění povinností mohou zabezpečovat také technici požární ochrany, kteří získají oprávnění při složení zkoušky před komisí ustanovenou ministerstvem. Odejmut osvědčení odborně způsobilým osobám nebo technikům požární ochrany se závažnými nedostatky může ministerstvo na návrh orgánu státního požárního dozoru. [20]

Další kdo je oprávněn zabezpečovat plnění povinností některých úkolů v požární ochraně je preventista. Může například označovat pracoviště a ostatní místa bezpečnostními značkami, příkazy, zákazy a pokyny v oblasti požární ochrany. Pravidelně kontroluje dodržování předpisů a odstraňuje zjištěné nedostatky. Preventista provádí své činnosti na základě absolvování odborné přípravy, kterou provede například odborně způsobilá osoba nebo technik požární ochrany. [12]

3.3 Dokumentace požární ochrany

Vést dokumentaci o požární ochraně ukládá zákon fyzickým a právnickým osobám, které provozují činnosti se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím. Vyhláška č. 246/2001 Sb. označuje ty dokumenty, které tvoří dokumentaci požární ochrany. Jsou to: [13, 20]

- dokumentace o začlenění do kategorie činností podle požárního nebezpečí
- posouzení požárního nebezpečí,
- stanovení organizace zabezpečení požární ochrany

- požární řád pracoviště
- požární poplachové směrnice
- požární evakuační plán
- dokumentace zdolávání požárů
- řád ohlašovny požárů
- tematický plán a časový rozvrh školení a odborné přípravy
- dokumentace o provedeném školení a odborné přípravě
- požární kniha
- dokumentace o činnosti jednotky PO

3.4 Školení

Podle statistik vznikají požáry v organizacích často z důvodu neznalosti a podceňování požárního nebezpečí a nedocení podstaty protipožárních opatření. Z tohoto důvodu je důležité zabránit požáru především zvýšením znalostí zaměstnanců o požární ochraně. Ze zákoníku práce vyplývá, že zaměstnavatel je povinen pečovat o bezpečnost a ochranu zdraví při práci, vedoucí zaměstnanci jsou povinni zabezpečovat toto dodržování právních a vnitřních předpisů a zaměstnanci tyto předpisy musí dodržovat, pokud s nimi byli řádně seznámeni. Podle zákona číslo 133/1985 Sb., o požární ochraně je zaměstnavatel povinen zaměstnance o požární ochraně školit, ale mělo by to být hlavně v jeho zájmu. Pro školení a odbornou přípravu zaměstnanců a osob, které vykonávají činnosti se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím na pracovištích firmy, nebo se příležitostně zdržují na pracovištích firmy, a nejsou v pracovním poměru, se vypracovává tematický plán a časový rozvrh školení, kde jsou uvedeny jeho jednotlivé kroky a cíle. [12, 15, 20]

Všechny fyzické osoby, které jsou v pracovním nebo jiném poměru k výše uvedené firmě, nebo s vědomím tohoto zaměstnavatele vykonávají činnosti se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím na jeho pracovištích, jsou povinny účastnit se školení o požární ochraně. Školení se provádí zvlášť pro vedoucí zaměstnance a zvlášť pro ostatní zaměstnance. Dokumentaci o školení zaměstnanců o požární ochraně tvoří tematický plán školení, časový rozvrh školení a záznam o provedeném školení, který obsahuje název právnické osoby, datum školení, náplň a dobu trvání školení, seznam zaměstnanců s podpisy proškolených osob, jméno a podpis osoby, která školení a přezkoušení prováděla. Toto školení a odborná příprava

se provádí pro zaměstnance, vedoucí zaměstnance, preventisty, členy preventivní požární hlídky, osoby, které vykonávají činnosti se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím na pracovištích firmy apod. Školení zaměstnanců se provádí jednou za dva roky a provádí ho vedoucí zaměstnanec firmy, který absolvoval školení vedoucích zaměstnanců alespoň jednou v posledních třech letech. Dále se školení o požární ochraně zařazuje při nástupu do zaměstnání a při každé změně pracoviště nebo pracovního zařazení. Pro preventivní požární hlídku je školení stanoveno podle zákona o požární ochraně na jednou ročně. [12, 15, 20]

Školení nově přijatého zaměstnance probíhá již první den, kdy se zaměstnanec zdržuje na svém pracovišti. Příslušný vedoucí ho seznámí zejména s umístěním přenosných hasicích přístrojů, způsobem evakuace, způsobem vyhlášení požárního poplachu pro zaměstnance a jednotku hasičského záchranného sboru podniku a s rozmístěním hlavních uzávěrů a vypínačů energií. V případě potřeby zaměstnanci odborně způsobilá osoba vysvětlí systém preventivní požární ochrany a seznámí ho s dokumentací požární ochrany. [10, 12, 20]

3.5 Věcné prostředky požární ochrany

Věcnými prostředky požární ochrany jsou prostředky používané k ochraně, záchraně a evakuaci osob, k hašení požáru a prostředky používané při činnosti jednotky požární ochrany při záchranných a likvidačních pracích a ochraně obyvatelstva při plnění úkolů civilní ochrany, popř. při činnosti požární hlídky. [2, 11, 20]

- hasicí přístroje (přenosné, přívěsné a pojízdné),
- osobní ochranné prostředky,
- prostředky pro záchranu a evakuaci osob (seskokové matrace, plachty..),
- prostředky pro práci ve výškách, nad volnými hloubkami, ve vodě a na vodě,
- prostředky pro práci s nebezpečnými látkami a pro dekontaminaci, analyzátory plynů, kapalin a nebezpečných látek
- požární výzbroj, stejnokrojové a výstrojní součástky a doplňky
- spojovací a komunikační prostředky a technologie operačních středisek
- hasiva a příměsi do hasiv
- požární příslušenství
- přenosné zásahové prostředky (požární stříkačky, generátory, ventilátory...)

3.5.1 Přenosné hasicí přístroje

Zákon o požární ochraně ukládá organizacím zajišťovat vybavení všech prostor takzvanými věcnými prostředky požární ochrany, tedy přenosnými hasicími přístroji. Nesplněním povinnosti organizace riskuje nejen vysokou pokutu při případné kontrole státního požárního dozoru, která činí až 500 000 Kč, ale také, při možném požáru, všechnu svůj majetek. Při pořizování přenosných hasicích přístrojů, je nutné dbát na správný výběr typu a také prodejního místa. [11]

3.6 Požárně bezpečnostní zařízení

Požárně bezpečnostní zařízení se využívají ke snížení intenzity případného požáru a snížení případných ztrát způsobených požárem. Jsou to například [20]:

- Zařízení pro požární signalizaci (EPS, zařízení dálkového přenosu, zařízení pro detekci hořlavých plynů a par, autonomní požární signalizace, ruční požárně poplachové zařízení),
- Zařízení pro potlačení požáru nebo výbuchu (stabilní hasicí zařízení...)
- Zařízení pro usměrňování pohybu kouře při požáru (zařízení pro odvod kouře...)
- Zařízení pro únik osob při požáru (požární nebo evakuační výtah, nouzové osvětlení...)
- Zařízení pro zásobování požární vodou (vnější nebo vnitřní požární vodovod...)
- Zařízení pro omezení šíření požáru (požární klapka, požární dveře, požární uzávěry otvorů včetně jejich funkčního vybavení, systémy a prvky zajišťující zvýšení požární odolnosti stavebních hmot...)
- Náhradní zdroje a prostředky určené k zajištění provozuschopnosti požárně bezpečnostních zařízení, zdroje nebo zásoba hasivních látek u zařízení pro potlačení požáru nebo výbuchu

4 KONTROLA DODRŽOVÁNÍ POŽÁRNÍ OCHRANY

4.1 Státní požární dozor

Státní požární dozor vykonává Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, který pouze posuzuje dokumentaci podle stavebního zákona a ověřuje dodržení podmínek požární bezpečnosti staveb. Dalšími orgány, které vykonávají státní požární dozor, jsou hasičské záchranné sbory krajů. Cílem jednotlivých oblastí dozoru je zajištění požární bezpečnosti občanů a způsoby dosahování těchto cílů se v různých oblastech liší. Při posuzování stavební dokumentace se dohlíží na to, aby stavba měla splněna předem daná kritéria na požární bezpečnost, a u kontrolní činnosti se jedná o průběžný dohled státu nad dodržováním povinností při provozování podnikatelské činnosti. Tato kontrola zjistí tedy nejen příčinu požáru, ale také určí odpovědnou osobu. Příslušníci státního požárního dozoru mají právo provádět všechna potřebná šetření a služební úkony, mohou nahlížet do dokumentací a požadovat součinnost ostatních zúčastněných osob. Při provádění činností dozoru mohou vstupovat do objektů na dobu nutnou ke splnění svých pracovních úkonů. Je také možné z důvodu nebezpečí vzniku požárů vyloučit věc z užívání nebo i zastavit činnost či celý provoz organizace. K obnovení činností pak může dojít pouze po odstranění nedostatků a jen s písemným souhlasem státního požárního dozoru. [6, 15, 20]

Státní požární dozor mimo jiné kontroluje dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně, posuzuje územně plánovací dokumentace, ověřuje, zda jsou splněny podmínky požární bezpečnosti staveb a zjišťuje příčiny požárů. Dalšími činnostmi jsou například schvalování posouzení požárního nebezpečí činností s vysokým požárním nebezpečím, kontrola připravenosti jednotek požární ochrany, ukládá opatření k odstranění zjištěných nedostatků a kontroluje jejich plnění. [6, 15, 20]

4.2 Přestupky a jiné správní delikty

V oblasti požární ochrany je důležité dbát na včasné zajištění všech povinností. Přestupky, kterých se mohou podnikající právnické nebo fyzické osoby, ale i občané, při své činnosti dopustit, jsou uvedeny v zákoně o požární ochraně v části šesté. Pokuty za přestupky v oblasti požární ochrany ukládá a vybírá hasičský záchranný sbor kraje při výkonu státního požárního dozoru, tyto pokuty potom putují do státního rozpočtu. Výše pokut vyplývá z míry rizika provozované činnosti, a tedy ze začlenění podniku podle požárního nebezpečí. Pokud podnik provozuje činnosti, které jsou zařazeny do činností bez zvýšeného požárního nebezpečí

a dopustí se přestupku v oblasti požární ochrany, může mu být uložena pokuta až do výše 250 000 Kč, při provozování činností se zvýšeným požárním nebezpečím je to až 500 000 Kč a při činnosti s vysokým požárním nebezpečím je to dokonce až 1 000 000 Kč. Přestupku na úseku požární ochrany se dopustí ten, kdo poruší příkazy nebo zákazy týkající se požární ochrany nebo neumožní přístup k nemovitosti hasičskému záchrannému sboru. V tomto případě je státní požární dozor oprávněn uložit pokutu ve výši 10 000 Kč. Dále pak pokutu až ve výši 20 000 Kč může dostat ten, kdo neuposlechne nařízení velitele zásahu nebo poruší zásady bezpečného provozu tepelných elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů. Podle zákona se přestupku, který může být trestán až 25 000 Kč pokutou, dopustí také ten, kdo neudrzuje věcné prostředky požární ochrany, požárně bezpečnostní zařízení v provozuschopném stavu, poškodí je, nebo znemožní jejich použití nebo pokud neumožní nebo nevytvoří podmínky pro rychlé zdolání požáru nebo provádění záchranných prací. Dále se přestupku dopustí ten, kdo neumožní orgánu státního požárního dozoru provedení potřebných úkonů nebo neposkytne výrobky nebo vzorky pro provedení požární expertizy. Přestupkem je také myšleno bezdůvodné přivolání jednotky požární ochrany nebo tísňového volání.[12, 15, 20]

4.3 Požární kontroly

Požárními kontrolami jsou komplexní kontroly, kterými se prověřuje celkový stav organizačního zabezpečení, plnění povinností a dodržování podmínek požární bezpečnosti vyplývajících z předpisů o požární ochraně, tematické kontroly, kterými se prověřuje stav zabezpečení požární ochrany ve vymezených oblastech a kontrolní dohlídky, kterými se prověřuje plnění uložených opatření.

Požárními kontrolami se vždy zjišťuje správnost začlenění, stav a úroveň zabezpečení požární ochrany při provozovaných činnostech, zda objekty a technická zařízení, jejich provoz a údržba vyhovují požadavkům předpisů o požární ochraně a stanoveným podmínkám požární bezpečnosti, vybavení a doklady o provozuschopnosti požární techniky, věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení, a zda jejich provoz, kontroly, údržba a opravy odpovídají stanoveným požadavkům, odborná způsobilost osob zabezpečujících plnění povinností vyplývajících z předpisů o požární ochraně, zpracování předepsané dokumentace požární ochrany, její vedení a plnění podmínek požární bezpečnosti a opatření v ní stanovených, způsob, úroveň a lhůty provádění školení zaměstnanců o požární ochraně, odborné přípravy požárních hlídek a preventistů požární ochrany, popřípadě odborné přípravy, školení a výcviku zaměstnanců zařazených do jednotek požární ochrany nebo

požárních hlídek, zřízení jednotky požární ochrany a preventivních požárních hlídek, jejich připravenost a akceschopnost a provádění odborné přípravy v nich zařazených zaměstnanců, zabezpečení požární ochrany v době sníženého provozu a v mimopracovní době.[15, 20]

4.4 Preventivní požární prohlídky

Preventivními požárními prohlídkami je myšlena pravidelná kontrola dodržování předpisů o požární ochraně a neprodlené odstraňování zjištěných závad prostřednictvím osoby odborně způsobilé, technika požární ochrany nebo preventisty požární ochrany a je povinností právnických a podnikající fyzických osob vyplývající z §5, odst. (1), písm. e) zákona o požární ochraně. Tyto pravidelné kontroly dodržování předpisů o požární ochraně jsou zabezpečovány formou preventivních požárních prohlídek a prověřováním dokladů o plnění povinností stanovených předpisy o požární ochraně. [15, 20]

Preventivní požární prohlídky se provádějí ve všech objektech a zařízeních, kde právnické osoby a podnikající fyzické osoby provozují činnosti uvedené v § 4 zákona o požární ochraně, to jsou činnosti se zvýšeným a vysokým požárním nebezpečím. Tam, kde se provozují činnosti bez zvýšeného požárního nebezpečí, se preventivní požární prohlídky provádějí v provozech, ve kterých se na pracovištích pravidelně vyskytují současně nejméně 3 osoby v pracovním poměru nebo obdobném pracovním vztahu k provozovateli nebo veřejnost, popřípadě v dalších objektech nebo zařízeních, pokud tak určí provozovatelé těchto činností.[15, 20]

Cílem preventivních požárních prohlídek je odstranění zjištěných závad a odchylek od žádoucího stavu. Lhůty k odstranění zjištěných požárních závad navrhuje osoba provádějící preventivní požární prohlídku. Stanovené lhůty jsou však určeny jako maximální a mohou být zkráceny schváleným posouzením požárního nebezpečí nebo dokumentací PO. Provedení preventivní požární prohlídky se dokládá záznamem do požární knihy bezprostředně po jejím provedení. Tento záznam obsahuje datum provedení, označení objektu a pracoviště, zjištěné skutečnosti, navržená opatření, stanovení způsobu a termínů jejich plnění, jméno a podpis osoby, která záznam provedla, jméno a podpis vedoucího zaměstnance kontrolovaného pracoviště nebo jiné určené osoby a záznam o splnění navržených opatření. [12, 15, 20]

Preventivní požární prohlídky se provádějí v pevně stanovených lhůtách, které mohou být zkráceny schváleným posouzením požárního nebezpečí nebo dokumentací požární ochrany zpracovanou na základě stanovení podmínek požární bezpečnosti (např. „Stanovení

organizace zabezpečení požární ochrany“). V objektech a zařízeních, kde jsou provozovány činnosti s vysokým požárním nebezpečím, se tyto prohlídky provádí nejméně jednou za 3 měsíce. Tam, kde jsou provozovány činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím nejméně jednou za 6 měsíců a v objektech a zařízeních, kde jsou provozovány činnosti bez zvýšeného požárního nebezpečí nejméně jednou za rok. Společně preventivní požární prohlídkou se provádí i kontrola stavebně technického stavu objektu.[20]

4.4.1 Předmět preventivní požární prohlídky

Předmětem preventivní požární prohlídky je prověřování plnění povinností stanovených předpisy, jde zejména o to, zda jsou přenosné hasicí přístroje provozuschopné, například je-li přenosný hasicí přístroj umístěn na místě, je-li přístup k němu volný, zda je viditelný, je-li návod na obsluhu a použití přístroje viditelný a čitelný, dále zkontroluje, zda nejsou narušeny či nechybí plomby a tak dále.[15, 20]

Osoba odborně způsobilá kontroluje, zda jsou elektrické rozvaděče, stroje, spotřebiče a osvětlovací tělesa opatřeny ochrannými kryty a zda není instalováno zařízení omezující nebo blokuující funkci ventilu zařízení pro zásobování požární vodou. Přístup k nástěnným hydrantům musí být volný a přítokový ventil, proudnice nebo hadicový systém musí být správně umístěn. Dalším postupem je kontrola dokumentace požární ochrany, jak je umístěna na pracovištích a zda je viditelná, přístupná a čitelná. Součástí specializované prohlídky je kontrola dodržování zákazů kouření na pracovištích, kontrola umístění všech určených bezpečnostních tabulek na viditelném místě, kontrola celkového stavu pracoviště, volného průjezdu příjezdových komunikací minimálně 3 metry k objektům, k nástupním plochám pro požární techniku a ke zdrojům vody určeným k hašení požárů. Dále osoba odborně způsobilá ověří také správnost označení a umožnění použití nástupních ploch pro požární techniku, zda je trvale zajištěna použitelnost vnitřních a vnějších zásahových cest (například požární žebříky) a trvale volný přístup k zařízení pro zásobování požární vodou, zda jsou označeny únikové východy a směry úniku osob ve všech objektech, kde se provozují činnosti s vysokým nebo se zvýšeným požárním nebezpečím. Zařízení pro zásobování požární vodou musí být zkontrolováno z hlediska provozuschopnosti. Chodby a schodiště, které mohou být součástí únikových cest, je nutné udržovat trvale volné a průchodné kvůli případné evakuaci.[20]

4.5 Vnitropodnikové kontroly

Ve velkých společnostech, které mají své pobočky rozmístěné po celém území našeho státu, je často součástí vnitropodnikové politiky také vnitřní audit zaměřený na dodržování zásad požární ochrany a kontrolu plnění povinností odborně způsobilé osoby požární ochrany. Každý podnik si ve svém vnitřním předpisu stanoví systém, podmínky a hloubku vnitropodnikové kontroly, přičemž si požadavky plynoucí z platné legislativy rozpracuje do místních podmínek. Pravidla těchto kontrol může například zpřísnit. Vnitropodnikové kontroly vychází z požadavků kontrol Státního požárního dozoru.[19]

Cílem vnitropodnikové požární kontroly je zjištění úrovně stavu požární ochrany v podniku a uvedení provozovaných činností do souladu se zákonem č. 133/1985 Sb., ve znění pozdějších předpisů a vyhláškami č. 246/2001 a č. 23/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.[15, 20]

Podle sestavených programů komplexních nebo tematických kontrol provádí odborně způsobilé osoby požární ochrany kontroly podřízených jednotek. Program kontroly lze zaměřit pouze na jednu nebo více oblastí požární ochrany, například na kontrolu zpracované a vedené dokumentaci požární ochrany, na provádění školení a odborné přípravy zaměstnanců, na činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím, jako je svařování, skladování hořlavých kapalin a hořlavých látek, atd.

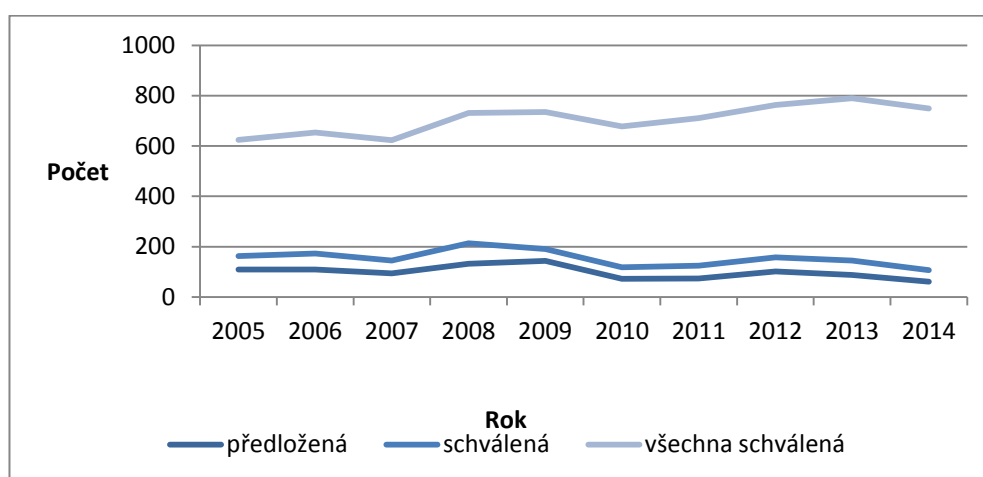
Komplexní a tematickou vnitropodnikovou kontrolu požární ochrany provádí osoba odborně způsobilá pověřená zaměstnavatelem. Jako kontrolní prostředek slouží také kontrolní dohlídky nebo jiná forma zjištění odstranění nedostatků a závad. Z kontroly je vypracován zápis, který je předložen statutárnímu orgánu právnické osoby a slouží k vnitřní informaci o stavu požární ochrany v podniku. [6, 7, 12]

5 STATISTICKÁ ANALÝZA PLNĚNÍ POŽÁRNÍ PREVENCE HZS ČR V LETECH 2005-2014

V praktické části bakalářské práce je proveden rozbor údajů ze statistických ročenek Hasičského záchranného sboru České republiky, konkrétně státního požárního dozoru. Jedná se o údaje nasbírané za deset let od roku 2005 do roku 2014. Rozbor se týká kontroly posouzení požárního nebezpečí, kontrolní akce provedené v tomto období u právnických podnikajících osob a podnikajících fyzických osob, fyzických osob, obcí a jiných orgánů. Dále jsou zhodnoceny údaje o správních rozhodnutích k již zmíněným kontrolám, tedy rozhodnutí o vyloučení věci z užívání, zákazu činnosti, zastavení činnosti, přehodnocení začlenění do kategorií podle míry požárního nebezpečí, dále o rozsahu a vedení dokumentace požární ochrany, uložení pokuty, přestupku a ostatních rozhodnutích. Posledním aspektem rozboru dat jsou blokové pokuty uložené při zjištění nedodržení požadovaných podmínek a povinností. Přičemž grafické zpracování bude porovnáno u správních rozhodnutí uložení blokových pokut a přestupků.

5.1 Posouzení požárního nebezpečí

Prvním posuzovaným grafem č. 1 je posouzení požárního nebezpečí v letech 2005 až 2014. V tomto grafu se křivky velmi liší. Jsou to předložená, schválená a všechna rozhodnutí celkem o požárním nebezpečí a častým jevem zde je, že předložených posouzení je průměrně jednou tolik než schválených. Tento fakt příkládám problému podniků, nevěnování dostatečné pozornosti samotné požární ochraně a neodborné vypracovávání posudků.

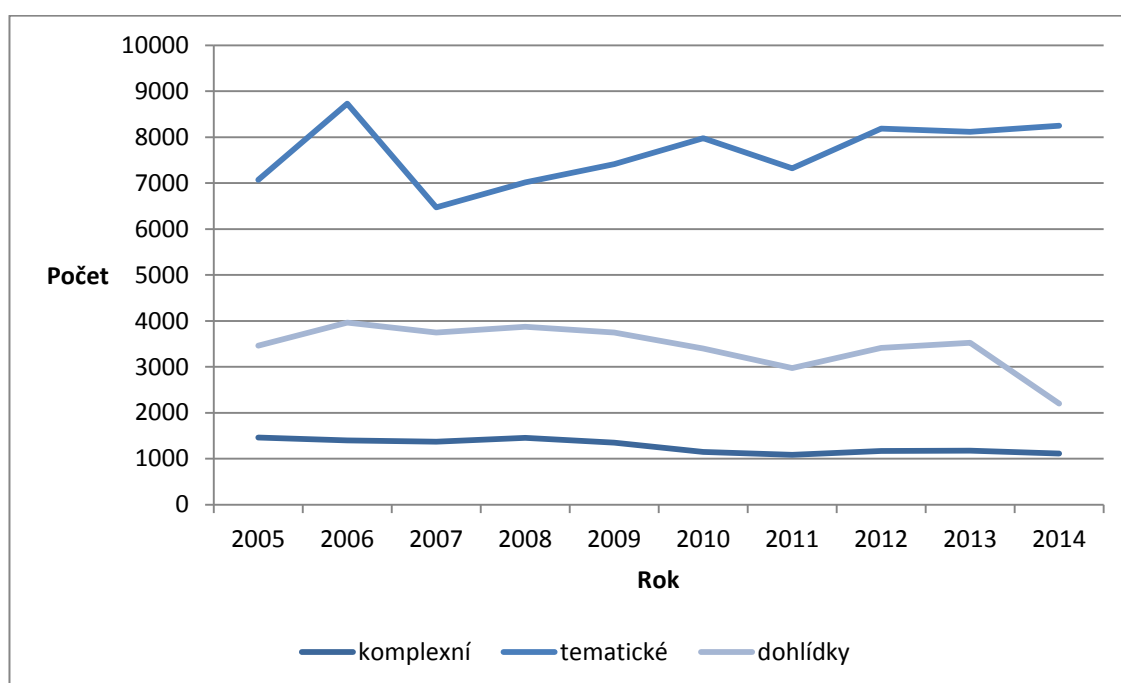

Graf č. 1: Posouzení požárního nebezpečí v letech 2005 – 2014

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

5.2 Kontrolní akce

Dalších několik grafů znázorňuje pohled na kontrolní akce provedené u právnických a podnikajících fyzických osob, u fyzických osob a v obcích. Nejčastěji se kontroly provádějí u právnických a podnikajících fyzických osob a jsou to nejvíce kontroly tematické a také dohlídkové, které byly ovšem k roku 2015 zrušeny. Při pohledu na graf č. 2, který zobrazuje kontrolní akce prováděné u právnických osob, je možné spatřit tyto rozdíly graficky znázorněné. Nejmenší podíl všech provedených kontrol, tvoří komplexní kontroly, které jsou často velmi nákladné a náročné. Počet požárních kontrol od roku 2005 postupně narůstá, a to s největší pravděpodobností v důsledku ustáleného počtu příslušníků vykonávajících kontrolní činnost.

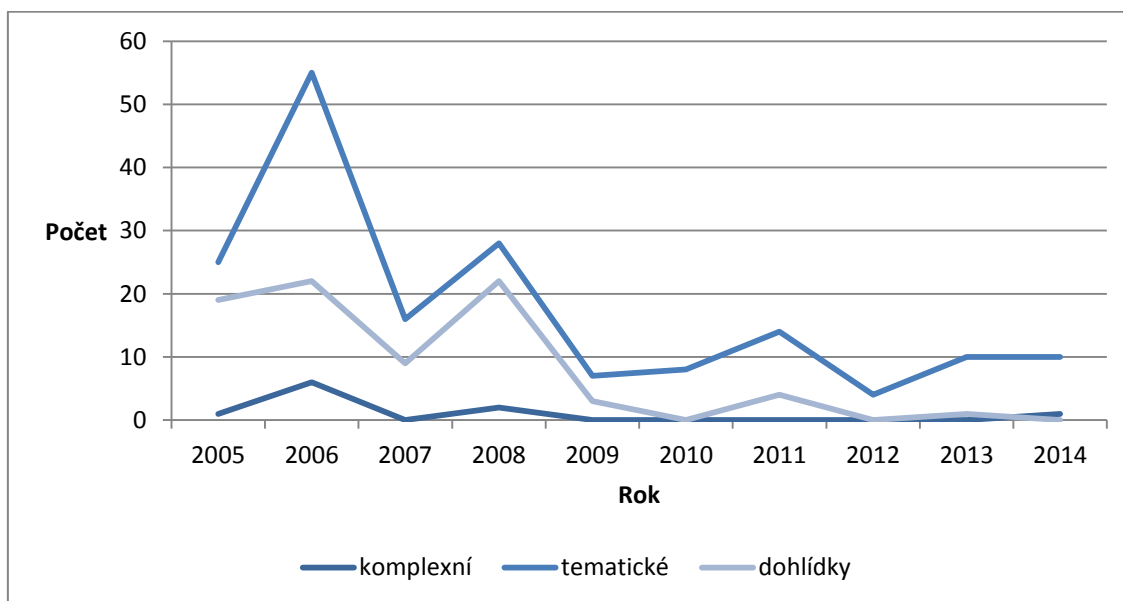

Graf č. 2: Kontrolní akce u právnických a podnikajících fyzických osob v letech 2005 až 2014

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

Dalším grafem (č. 3), jsou kontrolní akce u fyzických osob, kde jsou opět rozebrány kontrolní akce komplexní, tematické a kontrolní dohlídky. Nyní je možné vidět rozdíl mezi kontrolami právnických a podnikajících fyzických osob a fyzických osob. Zatímco průměrný počet kontrol, nejvíce využívaných tematických kontrol, u právnických a podnikajících fyzických osob dosahuje až 7654 kontrol za rok, u fyzických osob je těchto kontrol pouze 18. Co se týče kontrolních dohlídek, jsou ke konci sledovaného období jejich počty velmi nízké až nulové. Naopak tematických kontrol je opět nejvíce a jejich největší počet je řazen k roku 2006, kde

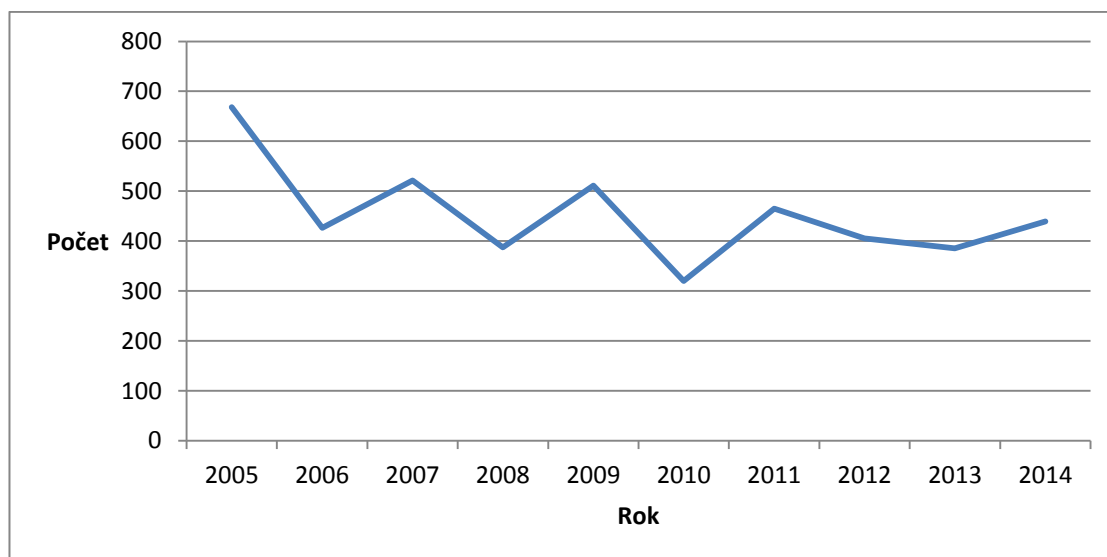
vidíme velmi vysoký nárůst těchto kontrol. V roce 2006 je oproti roku 2005 nárůst tematických kontrol o 120% a s dalším rokem opět prudce klesá.

Graf č. 3: Kontrolní akce u fyzických osob v letech 2005 – 2014

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

Posledním grafem (č. 4) v oblasti provedených kontrol jsou kontroly v obcích. Zde jsou sledovány počty kontrol obecně, bez rozdělení na komplexní, tematické a dohlídky. Při pohledu na graf je zřejmé, že největší počet provedených kontrol byl na začátku sledovaného období, kde bylo v roce 2005 provedeno celkem 668 kontrol. V dalších letech je celkový trend vývoje křivky spíše klesající.

Graf č. 4: Kontrolní akce v obcích v letech 2005 – 2014

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

5.3 Správní rozhodnutí

Další oblastí, k analýze je správní rozhodnutí z kontrol, které z výše zmíněných kontrol pochází. Rozhodnout se může o vyloučení věci z užívání, zákazu činnosti, zastavení provozu, správném začlenění do kategorií činnosti, dále o rozsahu a vedení dokumentace požární ochrany, přehodnocení posouzení požárního nebezpečí, uložení pokuty právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, o přestupku, nebo jiném rozhodnutí. V tabulce č. 1, je možné vidět počty jednotlivých správních rozhodnutí za zkoumané období. V nejvíce případech jsou ukládány pokuty právnickým osobám a podnikajícím fyzickým osobám, což je znázorněno i v grafu, který následuje.

Podle tabulky č. 1 došlo dokonce během těchto deseti let k jednomu případu nutnosti zastavení provozu. Méně časté podle těchto statistik jsou také rozhodnutí o špatně vedené dokumentaci, které se vyskytly jen 4 krát. Počty zákazů činnosti také s postupem let rostly, v prvním sledovaném roce to byl výrok pouze jeden, kdežto v předposledním roce si čeští podnikatelé vyslechli tento výrok v 89 případech, v posledním roce se počet snížil na 49.

Tabulka č. 1: Správní rozhodnutí z kontrol provedených v období 2005 – 2014

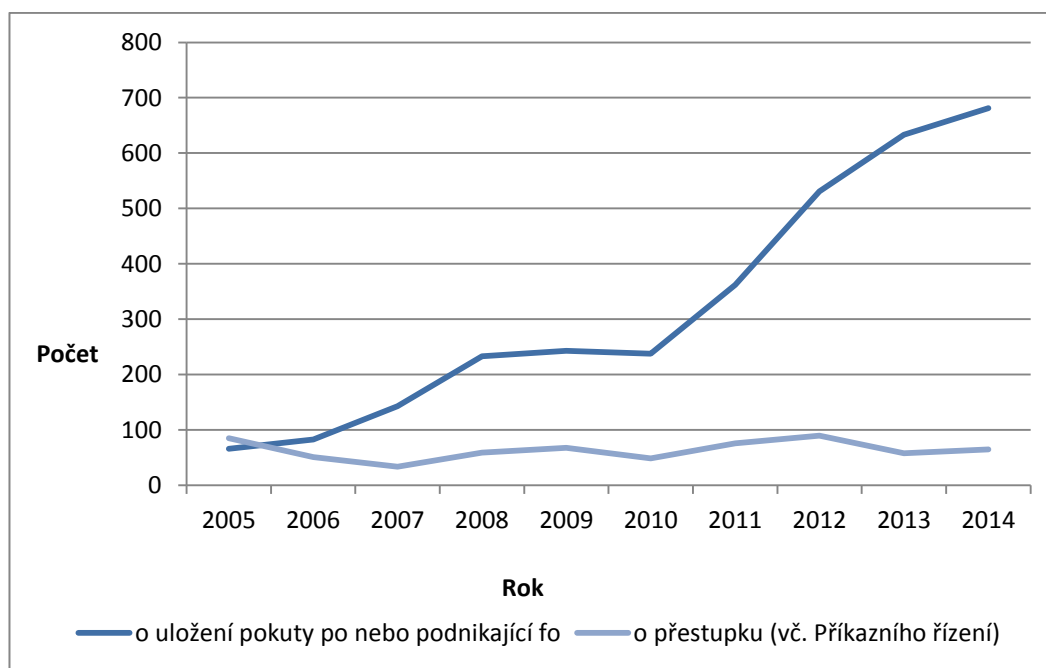
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
o vyloučení věci z užívání	22	17	22	12	17	22	16	12	17	17
o zákazu činnosti	1	15	14	8	18	15	55	91	89	49
o zastavení provozu	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
o správném začlenění do kategorií činností	14	2	4	3	0	0	1	0	1	0
o rozsahu a vedení dokumentace	0	0	2	1	0	0	0	0	1	0
k posouzení požárního nebezpečí	96	122	76	105	145	74	64	91	80	62
o uložení pokuty práv. os. nebo podnikajícím fyz. os.	66	83	143	233	243	238	362	531	633	681
o přestupku (vč. Příkazního řízení)	85	51	34	59	68	49	76	90	58	65
ostatní rozhodnutí	98	51	116	103	86	59	45	50	20	27

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

Následuje grafické zpracování (graf č. 5) správních rozhodnutí o uložení pokuty a o přestupku. Na tomto grafu je možné pozorovat velmi odlišný průběh obou křivek. Křivka počtu rozhodnutí má velmi rychle rostoucí trend. V roce 2005 se jedná o 66 rozhodnutí o uložení pokuty právnickým osobám nebo podnikajícím fyzickým osobám a v roce 2014 je to až 681 těchto rozhodnutí. Jedná se tedy o nárůst za těchto sledovaných deset let o 450%. Je tedy zřejmé, že pro státní požární dozor je ukládání pokut za nesprávné jednání právnických osob a podnikajících fyzických osob velmi důležitým nástrojem při zajišťování požární

ochrany. Křivka, která ukazuje vývoj trendu rozhodnutí o přestupcích, ukazuje, že počty těchto výroků se neliší tolik jako křivka druhá. Největším výkyvem je v roce 2012 celkem 90 rozhodnutí o přestupku. Průměrně se za těchto deset let toto rozhodnutí vyřklo 64 krát za rok.

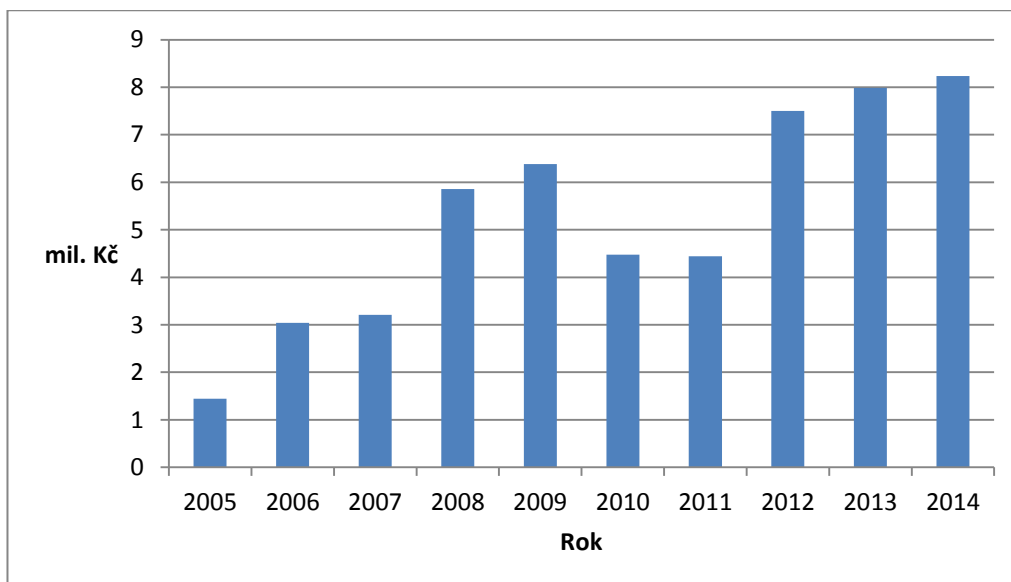
Při výkonu kontrolní činnosti se projevuje několik nežádoucích aspektů a to zejména špatná úroveň činnosti stavebních úřadů, z důvodu jejich nečinnosti při oznámení nedostatků staveb. Tyto nedostatky jsou důrazně a důsledně sdělovány místně příslušným stavebním úřadům, mnoho z nich ale problémy dostatečně neřeší. Požární kontroly jsou tedy ztíženy a někdy není možná ani náprava zjištěných nedostatků. Dalším problémem je úroveň odborné způsobilosti osob s odbornou způsobilostí. Z výsledků požárních kontrol je zjevné, že tato úroveň způsobilosti je nedostačující, avšak v posledních deseti letech nebyly vzneseny žádné návrhy na odebrání osvědčení žádné konkrétní fyzické osobě.

Graf č. 5: Správní rozhodnutí o uložení pokuty a o přestupku za období 2005 – 2014

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

Při zobrazení rozhodnutí o uložení pokuty právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě v korunách, je zřejmé, že nejnižší částka byla uložena v roce 2005, kdy dosahovala 1, 447 mil. Kč. Naopak nejvyšší částka byla uložena právě v posledním roce zkoumaného desetiletí a to částka 8, 233 mil. Kč. To znázorňuje obrovský rozdíl mezi prvním a posledním rokem sledovaného období.

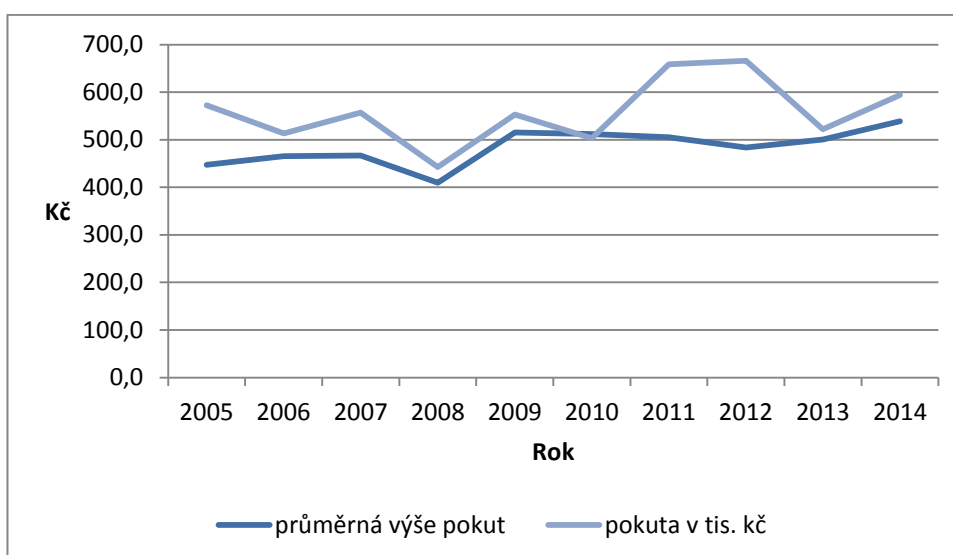

Graf č. 6: Rozhodnutí o uložení pokuty právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby v mil. Kč v letech 2005 – 2014

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

5.4 Uložené pokuty

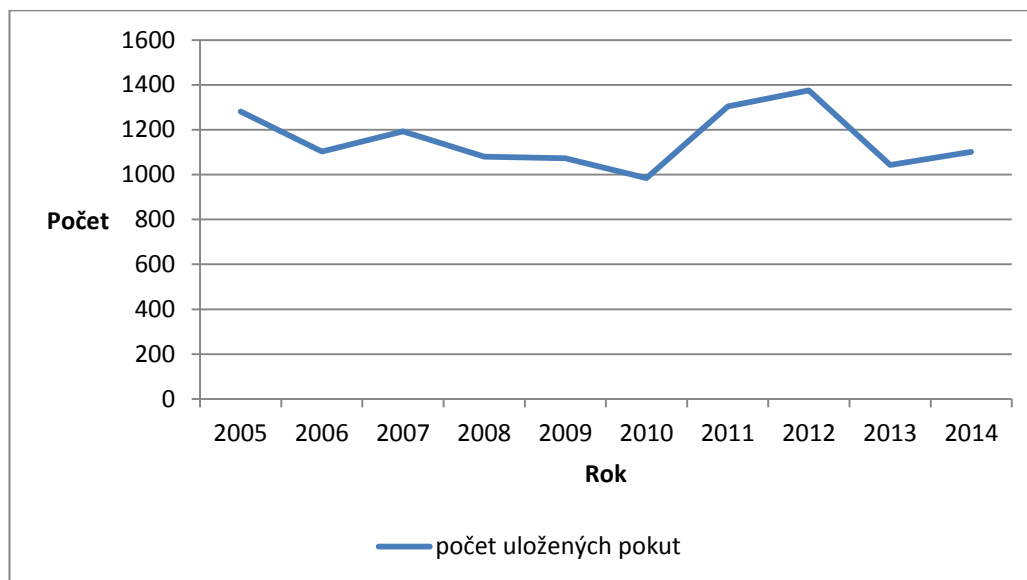
Uložené pokuty v letech 2005 – 2014 na grafu č. 7 se ve sledovaném období pohybovaly okolo 500 -600 tis. Kč. Mírné zvýšení oproti začátku tohoto období je možné zaznamenat v letech 2011 a 2012, kdy se pokuty vyšplhaly na hodnotu 665,8 tis. Kč. Druhou křivkou je pak průměrná výše uložených blokových pokut.

Graf č. 7: Uložené blokové pokuty v letech 2005 – 2014

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

Další a poslední graf (č. 8), se zabývá počtem těchto uložených pokut ve sledovaném období. Je zřejmé, že opět, stejně jako tomu je u křivky pokuty v tisících Kč, v první polovině sledovaného období mírně klesá a poté od roku 2011 začne křivka rychleji stoupat. Nejméně uložených pokut je tedy v roce 2010, což je 984 uložených pokut. Naopak nejvíce uložených pokut je pozorováno v roce 2012 a to s počtem 1376 pokut.

Graf č. 8: Počet uložených pokut v letech 2005 – 2014

Zdroj: [18] Vlastní zpracování

5.5 Souhrn zjištěných poznatků

Za roky 2005 – 2014 bylo orgány státního požárního dozoru provedeno celkem 128344 požárních kontrol. Součástí těchto kontrol byli i cíleně zaměřené požární kontroly s jednotným programem od ministerstva vnitra – generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky a všechny HZS krajů je zapracovávají do svých plánů požárních kontrol na příslušný rok. Tyto cílené kontroly probíhají již od roku 2002. V posledních letech se počet provedených požárních kontrol stabilizoval, díky ustálenému počtu příslušníků vykonávajících tuto kontrolní činnost. Na základě dostupných statistik byl v roce 2009 stanoven minimální počet požárních kontrol 70 na jednoho příslušníka. Pokud by se požadavek na minimální počet požárních kontrol ještě zvýšil, mohlo by toto zvýšení vést ke ztrátě kvality a snížení počtu bodů programu jednotlivých kontrol. Přestože snahou provozovatelů činností je vynakládat na požární ochranu co nejméně finančních prostředků, stabilizace počtu požárních kontrol poukazuje na dobrou a přínosnou práci v oblasti požární

prevence a preventivně výchovně činnosti. Od roku 2006 jsou sledovány počty kontrol, které proběhly bez závad a je to cca 44 % procent z celkového počtu požárních kontrol.[18, 19, 20]

Vyspělé státy mají přibližně jednoho příslušníka požární prevence na 15 000 obyvatel. Česká republika těchto hodnot bohužel nedosahuje cca o 15% a při současné situaci je možné, že se tyto ukazatele ještě zhorší, v důsledku neustálého tlaku podniků na snižování finančních prostředků vynaložených na požární ochranu. [6]

ZÁVĚR

Závěrem je možné říci, že práce požárních specialistů vyžaduje schopnost orientovat se ve velkém množství právních a normativních dokumentů. Proto by v dalším pokračování práce, bylo vhodné navrhnout speciální systém, který by zajistil spolehlivou a přehlednou evidenci všech potřebných dokladů a dokumentů. Pomoci by mohl například specializovaný počítačový program s jednoduchým ovládáním, který by pomohl i menším firmám s jejich povinnostmi v oblasti požární ochrany.

Požární ochrana je oborem, který se dotýká téměř veškeré lidské činnosti a zasahuje do mnoha vědních oborů. V důsledku toho s požární ochranou souvisí celá řada předpisů. Je nutné, aby si podnikající subjekty uvědomily, že investice do požární ochrany je investicí zvláště výhodnou pro jejich budoucnost. Pokud vznikne mimořádná událost a podnik není dostatečně seznámen s požární ochranou, mohou být následky v mnoha případech katastrofální. Důležité zvláště je, aby se principy požární prevence staly každodenní, přirozenou a nedílnou součástí života ve společnosti tak, aby se lidé nedostávali do potenciálně nebezpečné situace, a když se do takové situace dostanou, aby v daný moment reagovali správně a zabránili vzniku požáru nebo jeho dalšímu šíření. Často si totiž nepřipouštějí, že se mohou vyskytnout v situaci ohrožení života a přesto je může mimořádná událost postihnout v okamžiku, kdy na to člověk není připraven. Může se jednat o událost, která je vyvolaná přírodními vlivy (záplavy, povodeň, sesuv půdy), havárií (radiační havárie) nebo činností člověka (teroristický čin). Jedná se o situaci, s kterou se můžeme setkat kdykoliv a kdekoliv ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

Tohoto efektu společnost dosáhne, pouze pokud bude vytvořen jednotný systém pravidel a definovaných úkonů. Nástrojem k těmto krokům jsou komunikační kampaně a osvěty vedené Hasičským záchranným sborem, které vycházejí ze statistik, ukazujících nejčastější místa vzniku požárů, cílové skupiny, které je způsobují a doporučené postupy.

Cílem bakalářské práce je zhodnocení systému zajišťování požární ochrany v podnicích a její kontrola. V první kapitole jsou zmíněny důležité informace, potřebné pro pochopení celé problematiky. Ochrana obyvatelstva, legislativa, členění provoz činností a historie. Uvedeny jsou pojmy z oblasti požární ochrany, které je k pochopení dané problematiky nutné znát, důležitá legislativa, která udává právní rámec oblasti a také důležité členění provozovaných činností do kategorií požárního nebezpečí, od kterého se dále odvíjí další povinnosti ukládané podnikajícím subjektům v souladu s právními předpisy. Načež je v práci nastíněn historický vývoj požární ochrany již od počátku věků až po současnost.

Současnosti požární ochrany je věnována kapitola druhá, ve které jsou nastíněny důležité události posledních let. Hasičskému záchrannému sboru je věnována další podkapitola, a jsou v ní poznamenány hlavní úkoly a také organizační struktura. V Další podkapitole je rozdělení a organizace jednotek požární ochrany a sdružení dobrovolných hasičů. Dále je v práci dotčeno financování požární ochrany a koncepce požární prevence do roku 2016 zpracovávaná Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru.

V kapitole třetí je prostor pro samotné hlavní téma bakalářské práce a to zajišťování požární ochrany. Jedná se o povinnosti právnických a podnikajících fyzických osob, vyplývající ze zákona o požární ochraně a odbornou způsobilost osob, tudíž i možnosti získání tohoto osvědčení. Vyjmenovány jsou také všechny formy dokumentace požární ochrany, které musí nebo by měl podnik vést, povinnost školení zaměstnanců, věcné prostředky požární ochrany a požárně bezpečnostní zařízení.

Čtvrtá kapitola je pak zaměřena na druhou část hlavního tématu a to kontrolu. Kontrolu prováděnou Státním požárním dozorem, tedy nejvyšším kontrolním orgánem v požární ochraně, který zajišťuje svými kontrolními akcemi, ukládanými pokutami a dalšími správními rozhodnutími co nejlepší úroveň požární ochrany v podnicích. Nejčastějším zjištěním při kontrolní činnosti orgánu státního požárního dozoru je, nezajištění trvale volných únikových cest a volného přístupu k nouzovým východům. Bohužel na všechno Státní požární dozor nestačí a tak jsou v zákoně zakotveny i kontroly prováděné uvnitř podniku a to preventivní požární prohlídky, které provádí odborně způsobilá osoba. Každý podnik by měl ovšem do svých vnitropodnikových předpisů zahrnout také kontroly dobrovolné, které mu nejen ušetří možné pokuty, uložené Státním požárním dozorem, ale hlavně možná rizika spojená se vznikem mimořádných událostí.

Pátou kapitolou je pak praktická část bakalářské práce, v níž je prováděna analýza plnění požární prevence Hasičským záchranným sborem České republiky v období let 2005 až 2014. Data jsou získána ze statistických ročenek, vydávaných HZS ČR. V ročenkách mimo jiné zachycují předložená a schválená posouzení požárního nebezpečí, kontrolní akce, správní rozhodnutí a počty i výše uložených pokut.

POUŽITÁ LITERATURA

[1] ADAMEC, V., FOLDYNA, V. a HANUŠKA, Z.. Taktika zdolávání požárů, nehod a havárií. 2., opravené a doplněné. Jílové u Prahy: MV - ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 1997. ISBN 80-902121-6-6.

[2] BEBČÁK, P.. Požární bezpečnost staveb. 1. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. ISBN 80-902001-2-5.

[3] FOLWARCZNY, L. a POKORNÝ, J.. Požární bezpečnost staveb. 1. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. ISBN 80-88634-92-2.

[4] Hasičský záchranný sbor České republiky: Informační servis - statistiky [online]. 2015. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru [cit. 2015-08-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/info-servis-statistiky.aspx>

[5] Hasičský záchranný sbor České republiky: Jednotky požární ochrany [online]. 2015. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru [cit. 2015-08-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/jednotky-pozarni-ochrany.aspx>

[6] Hasičský záchranný sbor České republiky: Požární prevence [online]. 2015. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru [cit. 2015-08-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/prehled-rubrik-a-souvisejicich-odkazu.aspx>

[7] Hasičský záchranný sbor České republiky: Ochrana obyvatelstva [online]. 2015. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru [cit. 2015-08-03]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-uvodem.aspx>

[8] JANOŠEK, B.; POKORNÝ, J.; et al. Soubor požárních řádů, 2nd ed.; VAVA: Ostrava, 1996.

[9] JAROŠ, M. a PIŇUS, R.. Technické požadavky v závodech s požárně nebezpečným provozem. 1988. vyd. Praha: Nakladatelství technické literatury.

[10] KOPECKÝ, K., FRANC, J.. Požární ochrana a bezpečnost v praxi. Havlíčkův Brod: GRADA Publishing, a. s., 2004. ISBN 80-247-0729-2.

[11] KRATOCHVÍL, V., NAVAROVÁ, Š. a KRATOCHVÍL, M.. Stavby a požárně bezpečnostní zařízení: Malá encyklopedie požární bezpečnosti objektů a technologií. první. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-53-2.

[12] KROUPA, B.. Požární ochrana: Praxe ve firmě. Praha: ASPI Publishing, s. r. o., 2003. ISBN 80-86395-85-5.

[13] MEDERLY, M., KONRÁD, T., et al. Dokumentace požární ochrany firmy. 1st ed. Ostrava: VAVA, 1992. ISBN 80-901317-5-1.

[14] MIKO, J., et al. Požiarna prevencia technologických procesov. 1st ed. Bratislava: ALFA, 1990. ISBN 80-05-00648-9.

[15] MINISTERSTVO VNITRA, Vyhláška Ministerstva vnitra o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru, č. 246/2001. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-246#cast1>

[16] MINISTERSTVO VNITRA - GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. Koncepce požární prevence v České republice do roku 2016.

[17] MINISTERSTVO VNITRA - GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR. *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030* [online]. Praha, 2013 [cit. 2015-08-07].

[18] MINISTERSTVO VNITRA – GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS ČR, příloha časopisu 112. Statistická ročenka 2007, 2009 a 2014. Dostupné také z: <http://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

[19] Požární prevence: komplexní služby na úseku požární ochrany. [online]. [cit. 2015-03-31]. Dostupné z: <http://www.pozarni-prevence.eu/>

[20] Právní předpisy požární ochrany a předpisy související: stav předpisů k 31.12.2011. Rožnov pod Radhoštěm: ROVS - Rožnovský vzdělávací servis, 2011, 2 sv. ([193, 291] s.).

[21] SZASZO, Z.. Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích, Český Těšín: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství, 2010. ISBN 978-80-86640-60-0.